

16.10.2007

Sayı: 2007/206 TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemiz, sahip olduğu farklı iklim ve toprak özelliklerine bağlı olarak çok geniş ve yüksek olan tarımsal üretim potansiyelini değerlendirememektedir. Bunun başlıca nedenleri; teknolojide süregelen çok hızlı değişimin yakalanamaması, siyasi çıkarların öne alınması, plansızlık ve vizyon eksikliği sonucunda doğru ve sürdürülebilir bir tarım politikası oluşturulamaması ve uygulanamamasıdır.

Aynı durum ülkemizin tarımsal üretim değerinin %21,4'ünü oluşturan ve tarımsal üretim değerinde ülkemizin yedi bölgesi içinde 1.sırada yer alan Ege bölgesi için de söz konusudur. Ege bölgesi ve İzmir'in tarımsal üretimi açısından büyük önem taşıyan sulama projelerinin bir türlü tamamlanamaması bunun en tipik örneğini oluşturmaktadır.

Örneğin; Beydağ barajı (Küçükmenderes-Beydağ Projesi) inşaatına 1993 yılında başlanmış, 2006 yılı sonuna kadar baraj inşaatında ancak %36 oranında fiziki gerçekleşme sağlanabilmiştir. İşin bu hızda sürdürülmesi halinde proje 2027 yılında tamamlanabilecektir. Baraj inşaatının bitirilmesi için ise sadece 25 Milyon YTL ödeneye (Sayın Başbakan için satın alınan ATA uçağının yarısı kadar), baraj inşaatı ile birlikte sulama inşaatının da paralel yürütülmesi için ise 22 Milyon YTL ödeneye ihtiyaç vardır.

Yapılan çalışmalarda projeden beklenen faydalar arasında, üretilen ürünlerde mevcut durumda verim artışı (Pamukta %25, Patateste %30, sebze %40, Yem bitkilerinde %50 ve buğdayda %80) sağlanması yanı sıra yüksek gelir getiren ürünlerin yetiştirilme imkânının artırılması da yer almaktadır. Mevcut durumda %13 oranında olan II. Ürün tarımının, projenin gerçekleşmesi ile %40 oranına ulaşacağı öngörülmektedir. Projenin, ürün desenindeki değişim ile birlikte %60'lık ek istihdam yaratacağı kabul edilmektedir.

Yine 1986 yılında yapımına başlanan Bakırçay Havzasında yer alan Bakırçay-Kınık Projesi kapsamında bulunan Çaltıkoru ve Yortanlı Barajları ile Kınık Sol ve Sağ Sahil Sulama Projeleri bir türlü tamamlanamamaktadır. Proje kapsamındaki Yortanlı Barajının fiziki gerçekleşmesi % 100' olmasına rağmen İzmir İl No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, barajda su tutulmasının ertelenmesi kararı almıştır. Söz konusu Allianoi antik kent problemi giderilerek baraj hizmete sokulmalıdır. Proje kapsamındaki Çaltıkoru Barajı fiziki gerçekleşme oranı ise % 44 seviyesindedir. Yortanlı ve Çaltıkoru barajlarından yapılacak Kınık Sağ Sahil Sulaması ve Kınık Sol Sahil Sulaması için kurulacak sulama şebekesi için 43 Milyon YTL ödeneye ihtiyaç vardır.

Türkiye'de mevcut sanayi domatesi üretiminin %40'ı Kınık ovasındaki tarım alanlarında yapılmaktadır. Bakırçay Kınık Projesinin gerçekleşmesiyle sanayi domatesi üretiminde % 30'a varan bir verim artışı ve %119 oranında ekim alanları artışı gerçekleşecektir. Bu ürün artışları bölgede yeni tarıma dayalı sanayi tesislerinin gelişmesine neden olacak, doğrudan dış satıma yönelik bu sanayi ile ülkemize önemli döviz girişleri sağlanacaktır. Sadece Kınık sağ sahil sulamasının 6000 kişilik ek istihdam yaratacağı hesaplanmaktadır.

Türkiye'de yer alan 26 büyük akarsu havzasının 5'i Ege bölgesinde yer almakla birlikte, bölge, potansiyel su itibarıyla ülkenin ancak %9'una sahiptir. Küresel ısınma ve buna bağlı olarak su kıtlığı tehdidi ile karşı karşıya bulunduğumuz bir dönemde Ege bölgemizin kurak bir bölge durumundan çok kurak bir bölge durumuna geçiş sürecinde olduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle sulama yatırımlarının artırılmasının

yanı sıra, su havzalarının korunması ve tasarruflu su kullanımını sağlayan kapalı sistem sulama yatırımlarının teşvik edilmesinin hayati önemi bulunmaktadır.

İzmir İli ve Ege bölgemiz tarımında ürün desenine yönelik dinamik değişimler olmaktadır. Yeni ürünlerin ürün deseni içindeki oranı hızla artmaktadır. Sulama gerektiren sanayi domatesi yanı sıra salçalık biber, kornişon salatalık, dış mekân ve kesme çiçekçilik, meyvecilik artış göstermektedir. İzmir'deki sebze ve meyve tarımı her geçen gün kuru tarım aleyhine gelişmektedir.

Son yıllarda yaşanan kuraklık nedeniyle yeraltı suyunun aşırı kullanımının yarattığı boşlukların meydana getirdiği yer katmanlarının yer değiştirmesi borularda büzülme ve eğilmelere, bu da artezyenlerin devre dışı kalmasına, yeraltı sularının daha derinlere çekilmesi ve azalmasına neden olmakta ve sulama sezonundaki yoğun enerji kullanımı nedeniyle enerjide görülen ani düşmeler sonucu sık sık meydana gelen arızalar da sulama maliyetlerini yükseltmektedir. Bu durum ek sulama maliyetine neden olmakta işletmecileri zor durumda bırakmaktadır.

Yukarıda açıklanan bu hususlar nedeniyle;

- Su kaynaklarının entegre yönetimi amacıyla eylem planı hazırlanması ve bu kapsamda, İzmir İli master planının hazırlanarak, su kaynakları ve kullanım miktarlarının tespit edilmesi
- Yanlış imar uygulamaları ile havzalar üzerinde oluşan nüfus ve sanayi baskısının azaltılarak havza'larda kirliliklerinin önlenmesi için alınacak acil önlemlerin belirlenmesi
- Kurumlar arası koordinasyonsuzluğun giderilmesi,
- Bilinçsizce yapılan sulama ve ovalarda açılan sayısız sondajlar nedeniyle her geçen gün azalan yeraltı kaynakları ve yeraltı su seviyesinin artırılması ve taşkınlar ve erozyonun önlenmesi için akarsular üzerinde yapılacak bent, gölet ve barajlar ile boşa akan suların tutulması, bunun için on yıllardır süren sulama projelerinin tamamlanması
- Daha önceki yıllar yapılan küçük sulama tesislerinin rehabilitasyonu, Ege bölgesinde ve İzmir ilinde bu kapsamda değerlendirilecek sulama tesislerinin beklediği ödeneklerin gönderilmesi

için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

- 1-Oktay VURAL - İzmir
- 2-Ahmet Kenan TANRIKULU - İzmir
- 3-Şenol BAL - İzmir
- 4-Kamil Erdal SİPAHİ - İzmir
- 5-Ahmet ORHAN - Manisa
- 6-Erkan AKÇAY - Manisa
- 7-Mustafa ENÖZ - Manisa
- 8-Ali UZUNIRMAK - Aydın
- 9-Ertuğrul KUMCUOĞLU - Aydın
- 10-Ahmet Duran BULUT - Balıkesir
- 11-Recep TANER - Aydın
- 12-Hamza Hamit HOMRİŞ - Bursa
- 13-Hasan ÇALIŞ - Karaman
- 14-Reşat DOĞRU - Tokat
- 15-Beytullah ASİL - Eskişehir
- 16-Behiç ÇELİK - Mersin
- 17-Ümit ŞAFAK - İstanbul
- 18-Emin Haluk AYHAN - Denizli
- 19-Osman ÇAKIR - Samsun
- 20-Faruk BAL - Konya